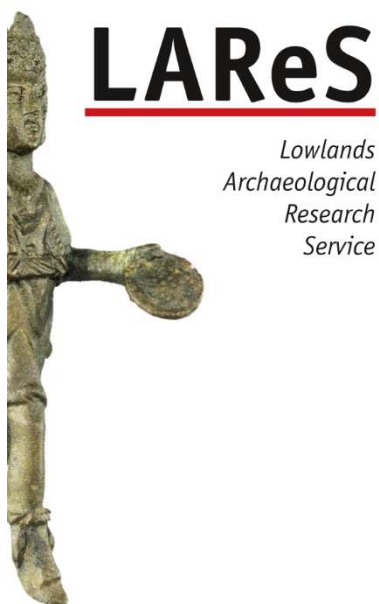

Proefsleuvenonderzoek aan de Berkenrijs 4 te Rijkevorsel

deel II

Elly N.A. Heirbaut

Colofon

Titel: Proefsleuvenonderzoek aan de Berkenrijs te Rijkevorsel. Deel II.

Auteur: E.N.A. Heirbaut

Grafische illustraties/GIS: E.N.A. Heirbaut

Rapportnummer: LArES-rapport 135

Nummer van wettelijk depot: nvt

Bekrachtigde archeologienota: ID 8092

Projectleider/Veldwerkleider: E.N.A. Heirbaut (OE/ERK/Archeoloog/2016/00162)

Uitvoerder: LArES, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: november 2018

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: overzicht proefsleuf 10

© LArES. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

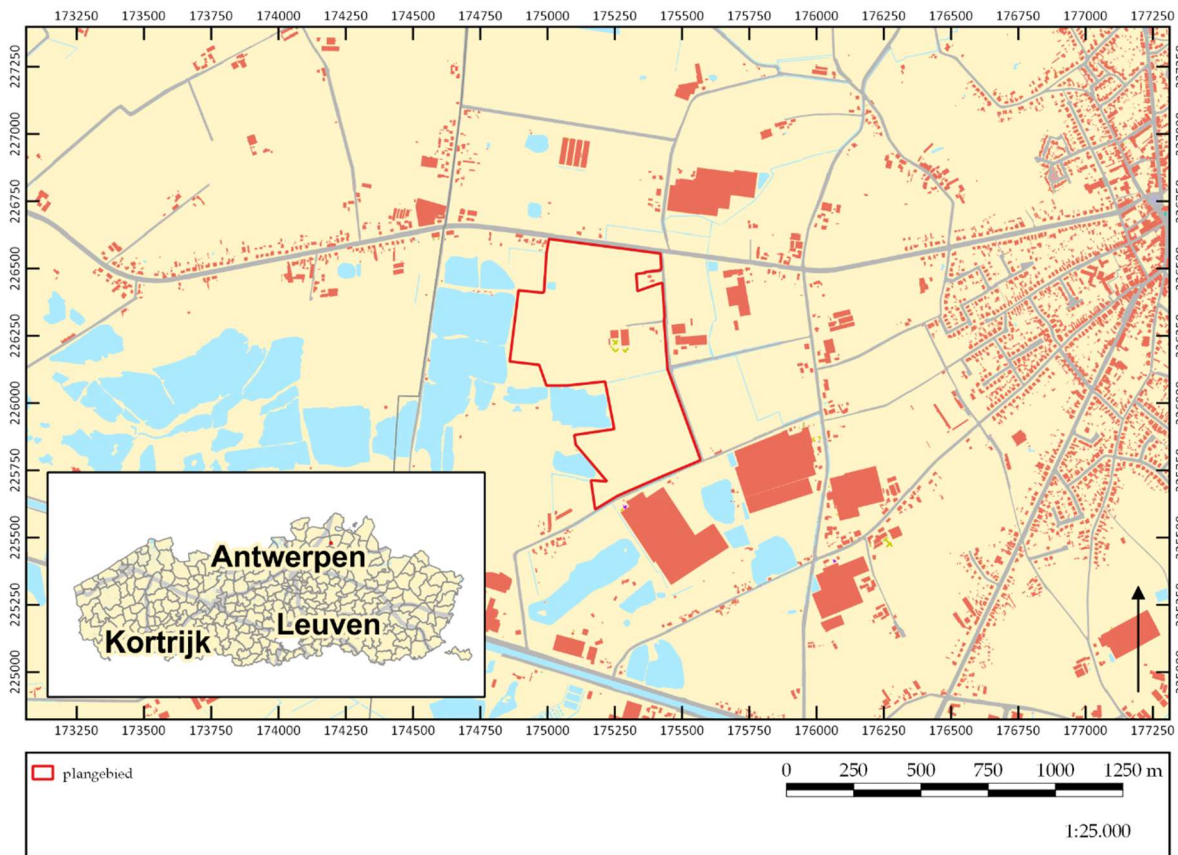
LArES aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel II. Programma van maatregelen

1 INLEIDING	5
2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	6
3 ONDERZOEKSVRAGEN	7
4 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING	9

1 Inleiding

Het plangebied aan de Berkenrijs bevindt zich ten zuiden van de Sint-Lenaartsesteenweg. Nagenoeg het gehele terrein is momenteel onbebouwd en heeft een functie als grasland. Centraal in het terrein staat een biogascentrale. Deze zal in functie van de ontwikkeling van het terrein worden afgebroken. Hierna zal op het terrein een serrecomplex worden opgetrokken.

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©GEOPUNT/EH

2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site/toponiem	Berkenrijs 4
Ligging	Berkenrijs (ter hoogte van de biogascentrale BIO7), Rijkevorsel (prov. Antwerpen)
Kadastrale gegevens	RIJKEVORSEL, 2 ^e AFD, sectie F, percelen 138R, 144N, 144R, 144X en 144Y
Bounding Box	X Y 176617 226614 175416 226553 175179 225605 175567 225787
Onderzoek	landschappelijk booronderzoek (LBO) proefsleuvenonderzoek (IVO)
Projectcode	2018I120 (LBO), 2018I183 (IVO)
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut (erkend archeoloog) , Robby Vervoort (assistent-archeoloog), Jeroen Verrijckt, Jeroen Wijnen (bodemkundige)
Geraadpleegd extern	nvt
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Overige actoren en specialisten	nvt
Termijn veldwerk	LO: 24 september 2018 IVO: 1 oktober t/m 16 oktober 2018
Oppervlakte plangebied	378.278 m ²
Oppervlakte geplande ingreep	157.665 m ²
Oppervlakte te onderzoeken ¹	ca. 127.150 m ²
Geplande ingreep	- afbraak biogascentrale - bouwen serrecomplex met bijhorende installaties
Geldende wetgeving en voorwaarden	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 5.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	nvt
Doelstelling	Het doel van het archeologisch vooronderzoek is om na te gaan of er archeologische resten in het projectgebied aanwezig zijn, hoe ze dateren, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief en hoe hiermee dient te worden omgegaan.
Thesaurus	landschappelijk booronderzoek, proefsleuvenonderzoek, vrijgave voor geplande ontwikkeling

¹ Conform bekrachtigde archeologienota (Acke et.al. 2017).

3 Onderzoeksvragen

In het kader van dit bureauonderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord tracht te vinden.

Vraagstellingen voor de landschappelijke boringen:

- Wat is de bodemkundige opbouw van het plangebied?
- Zijn bepaalde delen van het te onderzoeken gebied verstoord en wat is de graad van verstoring?
- Zijn één of meerdere begraven archeologische niveaus aanwezig? Zo ja, op welke diepte bevinden deze zich? Worden deze bedreigd door de geplande werken?
- Bevinden er zich afgedekte bodems ter hoogte van het te onderzoeken gebied die een goede bewaring inhouden voor eventuele steentijdsites? Is er sprake van een podzolbodem en wat is de intactheid ervan?
- Zijn er aanwijzingen voor een mogelijke steentijdsite?
- Is een verder verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek nodig? Zo ja, over het ganse te onderzoeken gebied of delen er van?

Vraagstellingen voor verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek:

- Zijn er aanwijzingen voor een steentijdsite?
- Kunnen zones met concentraties afgebakend worden?
- Wat is het niveau waarbinnen de silexartefacten zich bevinden? Kunnen deze stratigrafisch onderscheiden worden?
- Wat is de bodemkundige opbouw van het te onderzoeken gebied?
- Is een verder onderzoek door middel van proefputten noodzakelijk? Zo ja, over het ganse te onderzoeken gebied of delen ervan? Wat is de omvang en ruimtelijke spreiding ervan (aantal, locatie, diepte...)?
- Kan de optie in situ behoud gehanteerd worden? Of worden deze bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

Vraagstellingen voor proefputten:

- Zijn er aanwijzingen voor een steentijdsite? Is deze ruimtelijk vast te leggen?
- Wat is het niveau waarbinnen de silexartefacten zich bevinden? Kunnen deze stratigrafisch onderscheiden worden?
- Kan de optie behoud in situ gehanteerd worden? of worden deze bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

Vraagstellingen voor proefsleuvenonderzoek:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere perioden?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden? Of is verder onderzoek

noodzakelijk?

- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt hier volstaan met te verwijzen naar hoofdstuk 5 van het eerste deel van de archeologienota.

4 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

Hoewel van tevoren was ingeschat dat dit terrein een middelhoge archeologische potentie had op basis van de studie van historische kaarten en de landschappelijke ligging, is uit het proefsleuvenonderzoek gebleken dat deze potentie naar beneden bijgesteld moet worden.

Vanuit het landschappelijk booronderzoek is gebleken dat nergens op het terrein een bodem aanwezig is die potentie biedt voor het treffen van een steentijdsite. Hierdoor is geen verder onderzoek naar steentijd uitgevoerd en kon aansluitend overgegaan worden op het proefsleuvenonderzoek.

De oorspronkelijke bodem is niet meer intact. Op geen enkele plaats is een normale bodemopbouw, bestaande uit een opeenvolging van een Ap-, B- en C-horizont, aanwezig. De bodem blijkt over het hele terrein reeds geploegd te zijn, in een groot deel van het terrein zelfs gediëpploegd tot minstens 60 cm, waardoor de bodem diepgaand is verstoord. Een AC-profiel hoeft echter nog niet onmiddellijk te betekenen dat een archeologische site ook volledig verdwenen is: ondanks het ploegen is het mogelijk dat (diep uitgegraven) sporen nog redelijk bewaard zijn gebleven, of de sporen genoeg bewaard zijn gebleven om de aanwezigheid van de site aan te tonen. In dit geval is in de proefsleuven nauwelijks een onverstoorde C-horizont geattesteerd.

Sporen die zijn aangetroffen kunnen allemaal in de nieuwste tijd worden geplaatst. Het gaat om enkele perceelsgreppels, grachten en kuilen waarin bouwpuin en afval is gedumpt. Verder wordt het gebied doorkruist door drainagebuizen.

Vondsten zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek niet aangetroffen. Zowel in de afdekkende lagen als in de sporen zijn geen archaeologica gevonden. Alleen in gracht S4 zijn twee scherfjes gevonden van nieuwetijds aardewerk. Hoe deze er terecht zijn gekomen, is onbekend aangezien het terrein pas in de nieuwste tijd in gebruik is genomen. Vermoedelijk zijn zij met de bemesting mee op het terrein gekomen en in de vullingslagen van de gracht terecht gekomen. In elk geval hebben zij weinig informatiewaarde.

Aangezien er geen behoudenswaardige archeologische site is aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek, die door de geplande werkzaamheden verstoord zal worden, hoeft er geen bijkomend archeologisch onderzoek meer uitgevoerd te worden. Er wordt geadviseerd het terrein vrij te geven voor de geplande ontwikkelingen.

Aangezien de bodem ter hoogte van de biogasinstallatie al diepgaand is verstoord, en er in de directe omgeving is vastgesteld dat het gelegen is in een depressie, en het proefsleuvenonderzoek op het hele terrein geen enkel spoor noch vondst ouder dan de nieuwste tijd heeft opgeleverd, wordt aangeraden het voorgestelde vervolgonderzoek op deze locatie (sloopbegeleiding, proefsleuvenonderzoek) niet uit te voeren en ook dit gedeelte van het terrein vrij te geven voor de geplande ontwikkelingen.